

DÜNYA SARSILIYOR (ROCK'N ROLL)

HAYALET OĞUZ



ziriab mobile



Girizgâh..

Az sonra okuyacağınız ve muhtemelen birkaç hızlı şarkı müddetinde tamamlayacağınız bu kitap, 1956 yılında, İstanbul'da yazıldı. Kitabı yazan ise bir *hayalet*. Ancak her şeyden önce, kitabın yazılış tarihinin ve yazıldığı kentin altını çizmemiz gerekiyor. 1950'ler, İkinci Dünya Savaşı'nın ardından yeni bir geleceğin arandığı yıllardı. Yirminci yüzyılın ilk yarısında egemen olan tüm değerler sallanıyor, uzun bir kâbusa dönüşen savaş esnasında büyüyen yeni neslin ihtiyaçları bir bilinmeyeni ifade ediyordu. 1955 yılı Elvis'in adının Amerika'da ve Avrupa'da henüz duyulmaya başlandığı, rock müziğin tüm radyoları yavaş ama kesin bir şekilde sardığı, James Dean'ın 24 yaşında ölecek dünyanın daha önce görmemiş olduğu ve Hendrix, Joplin, Morrison, Vicious, River, Kurt, Layne gibi adları da zincirine katacak yeni bir genç ölümler kuşağının fitilini yaktığı, ve Batı Dünyası gençliğinin deri değiştirdiği bir zamandı. Avrupa'nın bile gelmekte olan güçlü dalganın ucunu göremediği bu özel zamanda, insanı korkutacak kadar zamanın gerisinde kalmış bir ülkenin zamandışı (eski) başkentinde, 27 yaşında bir delikanlı bir kitap yazmaya karar verdi. Kitabı yazmak için arkadaşlarının eve geldiği zamanları kollaması gerekiyordu, çünkü bu delikanlının ne bir evi ne bir odası ne de bir çalışma masası vardı. Cebinde beş kuruşu olmayan ve tercüme ettiği ucuz Amerikan romanlarıyla hayatta kalmaya çalışan bu delikanlı, İstanbul'un sokaklarında yaşıyordu. İstanbul'un sokaklarında, ama her zaman yazarların, ressamların, sanatçıların, sinemacıların arasında. Bir bulantı edebiyatının nefes almaya başladığı meyhane masalarının etrafında, çıplak ampullerin elektrikle değil Paris hayalleriyle yandığı ressam stüdyolarında, birkaç günde yazılıp çekilmiş filmlerin ardı ardına gösterildiği sinema salonlarında, belki kapılardan biri kilitli değildir diye dört dönülen soğuk hanlarda, şanslı bir geceyse bir arkadaşın evinde bir köşede ya da oda ücreti karşılığında tercümesi süren kitapların rehin bırakıldığı Beyoğlu otellerinde, ama sonunda gene sokakta.

Bu evsiz delikanlı, kitabını yazdıktan sonra yalnızca bir yirmi sene daha yaşayacak ancak bu kısacık zaman zarfında, 60'lar ve 70'ler İstanbul edebiyat dünyasını bir ucundan diğerine kat edecek, çok sevdiği ve onu çok seven arkadaşı Tezer Özlü'nün sözcükleriyle, *tek bir sandalye sahibi olmayacak, kirlenince yenisini alacağı tek bir elbiseyle hayatını sürdürececek, ev almayacak, ev kiralamayacak, eşya almayacak, eşya tamir ettirmeyecek, pasaport almayacak, karı almayacak, karı boşamayacak, kimseyi gebe bırakmayacak, resmi dairelere girip çıkmayacak, canlı ya da cansız hiçbir mülk edinmeyecekti*. Bunların yerine, 40 küsur kiloluk incecik vücudunu bir edebiyat kampından diğerine taşıyacak, ressamlarla ve yazarlarla yaşayacak, bulduğu bir köşede tercüme yapacak, tercüme karşılığında aldığı avansları daha kitabın ilk bölümü bitmeden harcamış olduğundan, sürekli borç kapatmak için çalışacak, bu ölümüne edebiyat işçiliğinin sonucunda türkçeye yüze yakın kitap kazandıracak, yüzlerce film senaryosu yazacak, ama asla adını öne çıkarmak gibi bir derdi olmadan, gene bildiği yolda, gene bildiği hayatta devam edecekti. Besili insanların dünyasında kelebek vizesiyle bulunacak, bu yüzden de herkesten daha önce ayrılacaktı.

Oğuz Hâluk Alplaçın, ya da onu zamanında tanıyan ve daha sonra efsanesini duyanların bildiği şekliyle, Hayalet Oğuz, belki de 1950'lerin türkçe edebiyatında "Rock'n Roll" gibi bir kitabı yazabilecek tek isimdi. Çünkü nasıl bir edebiyat masasından diğerine sürekli laf taşıyorduydu, nasıl Beyoğlu'nda kimin nerede ne yaptığını bilmeden gözüne uyku girmediğinden herkesi takip ediyorduydu, nasıl kurbağa bacağı gibi İstanbul'da insanların kaşlarını kaldırmasına neden olacak yiyecekleri seviyorduydu, tüm dünyayı yakıp kavuracak olan Rock'n Roll'u da ondan başkası yazamazdı. James Dean öldüğünde bunu gazeteden okuyan ve bu genç ve hızlı ölümün ne derece önemli olduğunu bir okyanus bir kıta uzaktan kavrayabilen Hayalet, belki de o akşamüstü ceketinin (eğer bir ceket varsa o da) yakalarını kaldırmış, gazeteyi kolunun altına sıkıştırmış, ve aklına gelen satırları yazabileceği belki bir

kahve masası, belki de bir arkadaş evi aramaya koyulmuştu. Amerikan hükümeti kendi endüstrisinden çıkmış olan bir filmi Venedik Film Festivali'nden çektiğinde, bunun nedenini belki de o esnada İstanbul'da tek merak eden ve filmi araştıran da oydu. Evan Hunter'ın 1954 yılında yayınlanan "Blackboard Jungle" romanının sinema uyarlamasının neden politikacıların bu denli canını sıktığını düşünürken, *filmin gayet hızlı, alışılmamış abenekteki fon müziğini*, yani Bill Haley'in "Rock Around The Clock"unu dinlediğinde, *hiçbir şeye inanmayan, hiçbir bedefi olmayan, kırgın, cemiyetin çemberini zorlayan bazı gençlerin davranışlarını* incelemeye değer bulan Hayalet, bu gençliğin neyle şarj olduğunu merak etmiş ve aradığı cevabı da çok zorlanmadan ortaya çıkarmıştı.

Kapağını, Abbe Lane'in etekleri beline kadar açılmış bir deseninin süsleyeceği "Dünya Sarsılıyor"u hazırlarken, bir akşamüstü o zamanların yegâne edebiyat mekânı Baylan'a girmiş, kitabın gerekli formayı tutturamadığını, bu yüzden de Baylan'daki *edebiyat başeresiyle* röportaj yapacağını söylemişti. Kitabın sonunda okuyacağınız görüşler bu akşamüstünden kalma. Entelektüelleri seviyordu Hayalet. Hiçbir zaman onların yaşadığı burjuva hayatına geçmekle ilgilenmemiş ama bir an olsun aralarından da ayrılmamıştı. Olduğu gibi yaşamış, herkes de kendisini böyle tanımış, böyle bilmışti. Bizim de bugün bildiğimiz gibi.

"Ulan başereler! Rock'n Roll üzerine bir kitap hazırlıyorum. En aşağı beş altı forma olmalı. Yazdıklarım bu formayı tutmuyor. Şimdi sizinle Rock'n Roll konuşacağız. Ben de bunları yazacağım. Hem sizin sırtınızdan para kazanacağım hem de sizi meşhur edeceğim... Oldu mu?"

Hayalet, bundan 50 yıl önce bizimle Rock'n Roll konuştu. Hayalet, 1930'ların Paris'ini beş parasız arşınlayan Henry Miller'in deneyime, yaşantıya, yazıya olan açlığını İstanbul sokaklarında sergiledi. Kendi çağdaşlarında silinmez izler bıraktı, kendi yaşamı etrafında oluşan efsane bugüne dek uzandı. Tezer Özlü, ölümünden birkaç gün önce Hayalet'in, her anlamda olumsuzlaşan İstanbul'u artık istemediğini ve ölümü de umursamadığını söylüyor, "Eski Bahçe" kitabına aldığı "Hayalet Oğuz" öyküsünde. Yaşadığı zamanın çok ilerisini gören bu sıradışı adamın, yalnızca yazdığı tek bir kitap ve çevirdiği diğer yüzlercesiyle değil, hiçbir şeyi sahiplenmemek gerektiğini, sonumuzu mülkiyetin getireceğini bilerek yaşadığı hayatla da hatırlanması gerekiyor. Bugün Hayalet, asıl ait olduğu yerde, sevgili Tezer'inin yanında, ölürken hiçbir akrabası bulunamadığından tapusu Sinematek'e çıkarılan mezarında yatıyor. Çünkü artık ne İstanbul onların yaşadığı İstanbul, ne de Beyoğlu onların sokaklarını arşınladığı Beyoğlu. Artık asla geri gelmeyecek bohem Beyoğlu yaşantısının tabutuna çakılan bir çivi, Hayalet'in ölümü.

Ziriab Mobile

Not: Bu yazı, 1996 yılında Sezer Duru ve Orhan Duru'nun hazırladığı ve Hayalet'in dostlarının hatıralarına yer verilen "O Pera'daki Hayalet" kitabının ve Tezer Özlü'nün "Hayalet Oğuz" öyküsünün tanıklığında yazılmıştır. 1996 yılında Yapı Kredi tarafından yayınlanan ve 2001'de ikinci bir baskı yapan "O Pera'daki Hayalet" kitabını bugün sabaflarda bulmak bile şans gerektiriyor. Tezer'in öyküsü ise, "Eski Bahçe-Eski Sevgi" kitabında bulunabilir.

Dünya Sarsılıyor (Rock'n Roll)

Yazan: Oğuz Hâluk Alplaçin (Hayalet Oğuz)



Ziriab Mobile 006.01, 2009 /Kadıköy
ziriabmobile.org

İlk Basım: Ekicigil Yayınları, Aktualite Kitapları Serisi No:1 1956 / İstanbul

“Bu kazaklarla beraber dünya da sarsılıyor.”
Glen Ford

Giriş

1955 yılında Amerika'nın İtalya Büyükelçisinin aracılığıyla bir Amerikan filmi Venedik film festivalinden geri alındı. Başrolünü Glen Ford'un oynamış olduğu "Karatahtalı Orman – Blackboard Jungle" isimli bu filmin fon müziğinin günümüzde bir baştan bir başa dünyayı sarsacak çılğın bir ahengin kıvılcımı olacağını o zamanlar kim tahmin edebilirdi?

"Karatahtalı Orman", Amerika'da bir okulda bazı kayıtlara ve sosyal değerlere karşı kafa tutan asi ruhlu öğrencilerin ibret verici hikâyesiydi. Bütün dünya terbiyecileri tarafından takdirle karşılandı. Çok kimse, bu film ile Marlon Brando'un oynamış olduğu "The Men" filmi arasında yakın ilişkiler bulmuştu. Her iki filmin ağırlık noktası ve hareket merkezi aynı idi.

Hiçbir şeye inanmayan, hiçbir hedefi olmayan, kırgın, cemiyetin çemberini zorlayan bazı gençlerin davranışlarını ele almıştı.

"Karatahtalı Orman" filminin gayet hızlı, alışılmamış ahenkte bir fon müziği vardı.

"Saatin Etrafında Sallantı" ismini taşıyan bu parça şaşırtıcı bir rağbet gördü ve tez zamanda birçok müzisyen aynı esas üzerine sayısız şarkılar bestelediler. "Şehre Giden Elli Yol", "Kırık Ağızlı Şişenin Etrafında", "Beni Gör Ve Sonra Öl", "Kalp Ağrın Başladığı Zaman", "Dediğin Olsun Anne" ve "Git Kedi, Git" gibi örneklerini sayabileceğimiz bu şarkılar çok kısa süre içinde ateşli bir humma salgını gibi Amerika'da yapıлып Avrupa'ya atladılar.

Musiki değerlerini ve yapılarını ilerdeki sayfalarımızda inceleyeceğimiz şarkılarla "Sallan ve Yuvarlan – Rock'n Roll" denilen yepyeni bir dansın ateşli raşeleri de dünyayı sarıyordu.

Miami'den Pasedono'ya, New York'dan Paris'e, Londra'dan Berlin'e kadar uzanan bölgeler şiddetli bir zelzelenin tesirinde kalmışçasına sarsılıyordu.

Mayfair'in gece kulüplerinden tutun da, Roma'nın düşük seviyeli dansinglerine kadar binlerce kilometre karelik bir çevre, aynı sihirli kelimelerin garip ahengine kapılmış gibiydi.

"Sallan ve Yuvarlan!"

YASLI NEHİRLER BOYUNCA

Alçak sahnenin tam kenarındaki mikrofon, yumuşak yüzlü, desensiz koyu kahverengi pantolon üzerine devetüyü iki düğme spor ceket giymiş delikanlının sesini yüzlerce başın üzerinde dalgalandırıyor:

*“İşte kızlar bitmeyen rüyalarımız,
Kolumuzun, kanadımızın kırılmışlığı,
Oh ölgün karanfiller, tozlu yıldızlar,
Şu bizim milyon kere yalnızlığımız,
Şu bizim milyon kere çılgınlığımız.”*

Salonun sağlı sollu çıkış kapılarını koyu mavi üniformalı, dört köşe çeneli, donuk bakışlı polis memurları tutmuş. Dikdörtgen biçimli, maskeli duvar aplikleriyle zayıf bir şekilde aydınlatılmış salonun çepeçevre duvarlarında kırmızı maymunların, altın rengi kertenkelelerin, yeşil kedilerin değişik bir tarzda çizilmiş resimleri göz alıyor. Bu desenlerin çizilişinde şaşırtıcı bir sürat seziliyor. Kediler adeta ön ayaklarının üzerinde yaylanmış. Maymunlar ağaçtan ağaca atlayacak gibi.

Sağ yanında bir gitar asılı gencin sesi, bir kadifenin gıcıklayıcı temasından farksız:

*“Bu yağmur sadece bize yağmıyor,
Buradan Paris’e kadar.
Berlin’e, Tokyo’ya, buradan her yere kadar.
Katıksız cin, sodasız viski tadıyla,
Kan tadıyla, ellerimizde, gözlerimizde.
Yalnızlığı itin ne kalır.
Ümitsiz aşklar,
Gene kan tadıyla.”*

Salonu dolduran kazaklı, rengârenk spor gömleklili, deri ceketli yüzlerce gencin hepsi de ayakta...

Hepsinin yüzüne bir sıtma ateşi gibi hayranlıklarının, heyecanlarının, yerinde duramazlıklarının ifadesi vurmuş. Yanakları kan rengi gülleri andırıyor. Gözlerinde zıt anlamlı pırıltılar yanıp sönüyor. Kimisi tüm ümitle bekliyor. Kolları ileriye doğru uzanmış. Sahnedeki kadife bakışlı, kadife sesli, hareketlerinde bir Van kedisinin tembel hırçınlığı sezilen delikanlı onların yarı ilahıdır. Bütün duyguları onun sesinde şekil almıştır. Yarını onun söylediği gibi yaşayıp, onun söylediği gibi duyacaklardır. Şarkının gitgide keskinleşen, hızlanan ahengiyle elleri, ayakları da harekete gelmiştir. Şu anda gözleri daha sabit, ağızları daha aralıktır:

*“Kimin mavi kışı var?
Kimin moru sıcak mor?
Benimle gelmez misin?
Buradan her yere kadar.”*

Mikrofonun önünde şarkı söyleyen delikanlı Elvis Presley’dir. Amerikan gençliğinin yeni Put’u, 40 milyon gencin sevgilisi ve 50 milyon aile büyüğünün endişesi Elvis Presley...

Ona yeni Byron, Apollon II diyen Amerikan gençliğinin gözünde o, bugünün sevinci, kederi, kırgınlığı, aşkı, can sıkıntısıdır.

“Yaşlı Nehirler Boyunca” isimli şarkısını bitiren Elvis, şimdi yeni bir şarkıya başlamıştır: “Git Kedi, Git”...

Salondaki coşkunluk en son dereceyi bulmuştur. Japone kollu bluzlar, göğüslerinin diri, taşkın dolgunluğunu büsbütün ortaya koyan süveterler giymiş genç kızların kolları, insafsız engerek yılanları gibi kıvrıntılarla ileriye doğru uzanmıştır.

Bütün salon müşterek bir isteri nöbetine tutulmuş gibidir. Yandan ve alttan düşen zayıf aydınlık, gözleri kaymış, elmacık kemikleri kızarmış, oldukları yerde duramayan gençlerin yüzündeki vahşi ifadeye esrarlı bir mana vermektedir...

Sol taraftaki çıkış kapılarından birinin yakınında duran uzun boylu, gri elbiseli sarışın adam arkadaşına dönüp de:

-Şenliğe hazır ol, Sam. Bu kuzuların kurt olması an meselesidir, dediği zaman biraz sonra cereyan edecek çılgınca hadiseleri adeta bir kâhin gözüyle kestirmişti.

Nitekim sözlerinin üzerinden çok geçmemişti ki; 7up etiketli bir gazoz şişesi, tok bir ses çıkararak duvara çizili yeşil bir kedinin gözünde patladı.

Bir tek şişenin kırılması; yüzlerce gencin çelik teller gibi gerilmiş sinirlerinin, taşmağa hazır heyecanlarının kudurmuş bir şelale uğultusuyla boşanmasına başlangıç oldu. Patlayan bir gazoz şişesi değil de, bir işaret fişegiydi sanki...

Dinleyici dizileri dalgalandı ve düzensiz bir sokak kalabalığı halinde ileriye doğru atıldı.

Beyaz yüzü duyduğu heyecanla büsbütün solmuş Elvis Presley konserini bitirmişti. Mikrofonun başında, dudaklarında ince bir tebessüm, tek bir ağız gibi bağırıp çağıran dinleyicilerine bakıyordu.

Ağlayanlar vardı. Gülenler vardı.

-Devam et, Elvis! Seni bırakmayız, diye seslenenler vardı.

Yer yer, genç kızların çığlıkları duyuluyordu.

Afrika'nın esrarlı, derin yeşil ormanlarındaki vahşi kabilelerin tüyler ürpertici ayinlerinin havası kaplamıştı ortalığı...

Bazı gençlerin elleri, yüzleri cam kırıklarıyla kesilmişti. Apliklerin cılız ışığında kan mavi görünüyordu.

Dışardan, yaklaşan polis arabalarının sirenleri duyuldu. Polis takviye istemişti...

Gömleklerinin düğmeleri kopmuş, göğüsleri, bağırları açık, yüzleri terle parlayan gençler ne yaptıklarını bilmez bir haldeydiler. Aynaları kırıyorlar, koltukları deviriyorlar, sigaralarını kadife perdelerde söndürüyorlardı.

Koyu mavi üniformalı, sert bakışlı adamlar, omuzları ve dirsekleriyle kalabalığın arasına daldılar... Yere düşüp kalmış birkaç genç kıızı kaldırdılar.

Bu arada gene polisin yardımıyla arka kapıdan çıkan Elvis Presley, Cadillac marka otomobiline binmiş, Miami'nin meşhur Delta gazinosundan ayrılıyordu...

2

ETEĞİNİ BİRAZ KALDIR ABBE!

Burası Roma. Tarih boyunca yaşlanmayan güzel. Mermerin dantel gibi işlenmiş olduğu şehir. Saat sabahın yedisidir. Geniş bir meydandayız. Güneş, inci rengi bulutların ardına gizlenmiş. Bu saatte Roma sokaklarında ve meydanlarında, fabrikalarına giden işçilerden, mağazalarına giden tezgâhtarlardan başka kimseler bulunmaz. Şehrin hareketli trafiği pek canlanmamıştır henüz.

Fakat o ne?.. Gözümüzün önünde uzayıp giden meydanda bir hareket var. Şapkalarını geriye itmiş, dudaklarının köşelerinde birer sigara sarkan foto muhabirleri oradan oraya koşuyorlar.

Düz ve gayet dar bir entari giyinmiş genç bir kadının çeşit çeşit pozlarını çekiyorlar. Kadının sıcak, çarpıcı bir güzelliği var. Dar entarisi; biçimli kalçalarının, dik göğüslerinin bütün dolgunluğunu ve kıvrımlarını olduğu gibi meydana koymuş. Kenarda duran tombulca, yumuk gözlü, ince bıyıklı adam onun her hareketini büyük bir hayranlıkla seyretmektedir. Bir ara:

-Abbe, diye seslenir. Daha canlı pozlar vermelisin sevgilim.

Genç kadın ona gülümseyerek meydanın orta yerindeki bir çeşmeye doğru ilerler. İki basamakla çeşmenin etrafındaki platforma çıkar.

Tabii fotoğrafçılar da onu takip etmiştir. İnce bıyıklı, tombul adam, fotoğrafçılardan birine ait büyük deri mahfazayı bir eline alıp, öteki eliyle çok hareketli bir tempo tutar:

-Bir, iki... Bir, iki... Bir...

Genç kadın bu tempo ile büyülenmiş gibidir. Sağ kolunu dirseğinden bükülü bir vaziyette ileriye doğru uzatmış, kesik fakat sert hareketlerle adeta kıvranırcasına garip bir dans tutturmuştur.

İnce bıyıklı, yumuk gözlü adamın parmaklarının hareketi hızlandıkça, kadının kıvrılıp bükülüşleri de artar.

Foto muhabirlerinin flaşları art arda çakmaktadır.

Meydandan geçmekte olan bir kamyon durur. Çeşmenin platformu üzerinde saçlarını bir yandan öte yana savurup, dizlerini bükerek, yüzünde kendinden geçmiş bir ifade ile dans eden kadını seyreden bir işçi, oradakilerden birine sorar:

-Bu kadın kim? Burada ne yapıyor böyle?

Bir gazete muhabiri:

-Abbe Lane, diye cevap verir. Meşhur Güney Amerikalı orkestra şefi Xavier Cugat'ın karısı... İşte kocası da orada. Şu ince bıyıklı, tombulca adam. Kadın, sinema yıldızıdır. Yaptığı dans da rock'n roll...

Çok kısa bir zamanda büyük bir meraklı kitle, orada tek başına dans eden genç ve güzel kadının etrafına çemberlenmiştir. Bunların arasında Abbe Lane'in Roma'da bulunmasının sebebinin bilenler de vardır. Dilber sinema yıldızı, "Arzu Ameliyesi" isimli bir film dolayısıyla İtalya'ya gelmiştir.

Güneş bulutların kenarlarını yıldızlayarak ortaya çıkmış, sıcak ışık demetleriyle genç yıldızı okşamaktadır.

-Bir, iki... Bir, iki... Bir... Daha kıvrık olmalısın, Abbe!

Abbe Lane'i o haliyle görenler, o anda kendisini kaptırmış olduğu çılgınca tempodan başka bir şey duymadığına rahat rahat yemin edebilirler. Genç kadın etrafın farkında bile değildir. Birbirinin peşi sıra duran otomobiller, etrafında gittikçe daralan seyirci kuşağı, hiçbir şey ama hiçbir şey yoktur.

Bütün vücudunu sarsan bir ritmin pençesinde şimdiki...

O esnada kalabalığın arasından bir ses yükselir:

-Haydi Abbe, eteğini biraz kaldırınver.

Abbe belki de bu sesi duymamıştır. Eteğinin diz kapaklarından çok yukarıya kadar sıyırılması, sert ve kıvrak hareketlerinin bir neticesidir. Fakat ne olursa olsun, kalabalığın arasından seslenen delikanlının isteği yerine gelmiştir.

Abbe Lane'in serin beyaz mermerler kadar pürüzsüz, biçimli bacakları meydandadır.

Seyircileri de heyecanlandıran bu fırtına ahenkli dans gösterisi sona erdiği zaman meydan alkışlarla sarsılır.

Kocasına doğru ilerleyen Abbe, gülümseyerek:

-Rock'n roll insanın bütün düşüncelerini siliyor, der. Onun ahengine kapılan kimsenin kafası dinlenir. Hiçbir kederi ve endişesi kalmaz.

Artık bütün İtalyan gençliğinin ağzında rock'n roll sözü dolaşmaktadır. Dans enstitüleri eğitim programlarına rock'n roll'u da sokmuştur.

Tritona'da bir gece kulübünün sahibi neon ışıklarla kapısının önüne söyle bir ilan vermiştir:

“Şimdi rock'n roll'un zamanıdır”

Metroda, otobüslerde, mağazalarda bu yeni dansın lafı edilmektedir. Gazetelerde çıkan resimlerden sonra İtalyan bahriyelileri Abbe Lane'i “bizim güzel” diye isimlendirmiştir.

Bu durum karşısında, rock'n roll'un İtalya'yı da tesir sahasına kattığını söylemek pek yersiz sayılmaz.

3

SİYAH GÜN – 30 EYLÜL

“East of Eden – Cennet Yolu”, “Giant – Dev” ve “Rebel Without a Cause – Sebepsiz İsyân” filmleriyle kısa zamanda büyük ve haklı bir şöhret kazandıktan sonra feci bir otomobil kazasıyla genç yaşta hayata gözlerini kapayan James Dean'in ölüm günü 30 Eylül, Amerikan gençliği tarafından “Siyah Gün” olarak ilan edilmiştir.

Yukarıya aynen aldığımız haber geçen Eylül ayı içinde bir Amerikan gazetesinde çıkmıştır. Haberin neşrinden birkaç gün sonra, ayın otuzuncu günü, Amerikan şehirleri gençliğin çılgınlık derecesine varan teessür saiki ile yaptığı bazı hadiseler şahit olacaktır.

Büyük küçüklü birçok şehrin değişik semtlerinde hadiseler o kadar çabuk patlak verip, öylesine hızla gelişti ki. Polis ne yapacağını şaşırmişti.

İlk önce tek tek intihar teşebbüsleri halinde beliren vakalar, kısa bir zaman içinde grupların çılgınlığı hüviyetini aldı.

Detroit'li bir iş adamının on dokuz yaşındaki kızı Grace Colridge yatak odasında Bill Haley'in, Elvis Presley'in plaklarını dinlerken, elindeki su bardağında 8-10 adet uyku hapını eritmeğe çalışıyordu.

Aynı anda, birkaç blok ötede gayet zengin döşenmiş bir apartman dairesinde Roby Tadler ve arkadaşları toplanmışlardı. Sıkıntılı, kurşuni bir güz günüydü. Caddeler büyük çınarların pas rengi yapraklarıyla döşenmişti.

Pikapta ünlü trompetçi baba Sidney Bechet'in bir plağı çalmakta... Onu, gene zenci John Birks'in bir plağı takip ediyor. Sodasız kaçamak içilen viskiyle gevşeyen sınırlar tiz ve keskin trompet sesiyle tekrar kamçılanmıştır.

Her tarafa, üzerinde James Dean'in fotoğrafları bulunan mecmualar yayılmış. James Dean, Pier Angeli ile, James Dean kitap okurken, James Dean otomobilinde... Salondaki kızlar arasında açık açık ağlayanlar var. Delikanlıların yası daha gizli, daha erkekçe...

Babası isim yapmış bir operatör olan Roby bir ara:

-Hey çocuklar, diye seslenir. Jimmy'yi sürat yüzünden kaybettik. Haydi arabalara atlayalım ve süratten korkmadığımızı gösterelim. Bu sefer biz onu yeneceğiz.

Fikir alkışlarla karşılanmıştır. Evden fırlayan gençler, yakınlarda park edilmiş otomobillerine koşarlar. İnceden inceye başlamış yağmur asfalt yolları kaygan sırtlı, öldürücü yılanlara benzetmiştir. Bu yılanların zehirleri “sürat”tir.

Fakat başlangıçta da söylemiş olduğumuz gibi, ölçsüz teessürlerinden ayrıca sodasız viskiyle sarhoş, kafalarının içinde trompetler uğuldayan gençler adeta kendilerinden geçmiştir. Birbirlerinin ardı sıra atılan kurşunlar misali, otomobilleri yerlerinden ileri atılır.

Yağmur hızlanmıştır.

Cehennemi bir hızla şehir dışına doğru yol alan bu çılgınlar kervanı trafik polisinin de gözünden kaçmamıştır.

Direksiyon başında, boş bakışlarla belirli olmayan hedeflerini ararcasına gözlerini ileriye dikmiş gençlerin ayakları gaz pedallarında gitgide tazyiki arttırmaktadır.

Kilometre müşirinin ibresi 70, 80, 100, 110 derken 140 kilometreye ulaşmıştır.

“Jimmy’yi sürat yendi. Biz de sürati yeneceğiz.” “Jimmy’yi sürat yendi.” “Jimmy’yi sürat...” “Jimmy’yi...”

Bu kelimeler rock’n roll’un delirtici ahengiyle kulaklarında çınlarken, gençlerin polis arabalarının sirenlerini duymalarına imkân mı vardır?

Şehir dışındaki yollar daha da tehlikelidir. Bu arada en öndeki 1954 model mavi Buick’in tekerlekleri patinaj yapar ve araba bir takla atarak banketten devrilir.

Çok sürmeden yetişen polis otomobilleri ve motosikletli polisler, kaza mahallinde toplanan ölüm yolcularını polis merkezine götürürler. Ağır yaralı iki kız belediye hastanesine kaldırılır.

Ne var ki, aynı hadise irili ufaklı yüzlerce şehirde biraz daha değişik olarak tekrarlanmıştı.

Ayrıca damarlarını jilette kesenler, kendilerini pencerelerden atmağa kalkanlar vardı.

Şikago’lu on yedi yaşında Ted Vaughan isminde bir genç evini yakmağa teşebbüs etmişti.

Ertesi gün çıkan Amerikan gazeteleri, Siyah Gün’de olup bitenleri bir bir anlatıyorlardı.

Gerçekten de siyah bir gün gibi geçmişti 30 Eylül...

4

YARI ÇIPLAK PARTİ

Tekrar Avrupa’ya atlayalım. Ağırbaşlı, kaidelere sıkı sıkı bağlı Büyük Britanya adasına geçelim.

Londra ciddi çehreli bir şehirdir. Mayfair de Londra’nın bir semti... İngiltere’nin meşhur Teddy Boy’larının bu semtte bir evde partileri var bu gece... Teddy Boy’lar, çılgınca sayılsa da her türlü yeniliğin bayrağını açan bir gruptur.

Geliniz, sizinle beraber partinin verildiği apartman dairesine gidelim.

Fakat başlangıçta söyleyeyim ki bir hayli şaşırtıcı şeylere şahit olacaksınız. Hem de kapıdan girer girmez...

Burası zevkle döşenmiş, büyük bir apartman dairesidir.

Eğer biraz muhafazakârsanız duvarları süsleyen reproduksiyonlara tatsız tatsız bakacağınız muhakkaktır. İşte Salvador Dalı’nın, Klee’nin, Kandinsky’nin bazı tablolarının gayet ustaca taklitleri... Döşeme fırınlanmış limon ağacındandır. Daha salonun kapısında sert viski ve Virginia tütününü kokusu sizi karşılar. Sigara dumanının bulutçukları solgun mavi tüller gibi başınızın etrafında çırpınmaktadır. İçeriye attığınız ilk adımda donup kaldınız değil mi? Pikaptaki plağın adeta vahşice, sert ahengine uyup birbirlerine sarılmış dans eden çiftler mi sizi şaşırttı?

Evet, yanlış görmüyorsunuz. Kan ter içinde zıplayan bu delikanlıların üzerindeki pijamalarıdır. İpekli, pazen, yünlü, Fransız keteni pijamalar... Çeşitli renk ve desenlerde pijamalar. Genç kızlara gelince, onların kıyafetleri daha da çarpıcıdır.

Şifon veya naylon geceliklere bürünmüşler. İçlerinde kısacık bir şortun üzerine giymiş olduğu bir pijama ceketiyse dans edenler de var. Tabii siz hayretler içindediniz. Kendi

kendinize “Acaba bir akıl hastanesinin balosuna mı geldim?” diye sormaktasınız. Fakat sizi temin edebilirim ki, buradakilerin hepsi de en az sizin veya benim kadar akıllıdır.

Gene başka bir grup geçen hafta Soho’daki gece kulüplerinden birinde aynı şartlarla bir başka parti tertip etmişti. Rock’n roll’un delice ritmiyle sabaha kadar dans ettiler.

Plaktaki erkek sesi boğuk boğuk inlemektedir:

*“Sen herkesin elleri için
Benimse gözlerime çıplaksın.
Dudakların kanamış öpülmekten mi?
Gözlerin ıslak, saklama.
Beni unutamazsın.”*

Bu şarkıyı söyleyen de Elvis Presley’dir.

Ev sahibesiyle tanıştırayım sizi. Şu uçuk pembe şifon gecelikli genç kız. İsmi Shirley Lads. Partiyi o veriyor. Yirmi birinci doğum yıldönümü münasebetiyle...

Bakın, ne diyor?

-Gerçek parti budur. Chelsea’de verilen sanat balosu değil. Orada eğlenemezsiniz bile. Kolalı yakalı, katı tavırlı bir yığın erkek ve tuvaletleri bozulacak diye ölçülü adım atan kadınlar...

Derken söze bir başkası karışıyor:

-Biz mavi kanlı değiliz, sıcakkanlıyız.

Aslına bakarsanız bu gençlerin kanına sıcak demek de az. Kanları adeta tutuşmuş.

Tüller içinde genç kızlar o yana bu yana sıcıyorlar. Sara nöbetine tutulmuş gibi kıvranıyorlar.

Sanki başka bir dünyadasınız. Burada alışık olduğunuz müziğe, alışık olduğunuz hareketlere yer yok.

Yerdeki bardak kırıkları ayakların altında ufalıyor. Beyaz bir toz halini alıyor. Pikapta yırtıcı bir trompet solosu...

Döşeme sarsılmaktadır. Görüyorsunuz ki, akıllı uslu Londra şehri de rock’n roll ile kendisini kaybetmiş.

Bir müddet önce, Trocadero sinemasında gösterilen bir film esnasında olanları da anlatayım size.

Filmdeki rock’n roll müziğinin coşturucu ahengiyle çoşan binlerce genç çok kısa bir zaman içinde sinema salonunu bir harabeye çevirmişlerdi. Bütün sosyal kaideleri eğreti bir ceket gibi kenara fırlatan gençlerin bu hareketi ciddi gazetelerde günlerce bahis konusu edilmişti.

Evet, rock’n roll’un yabani nağmeleri Londra’yı da sarsıyordu.

5

SEİN KIYILARINDA

Ya Paris? Işık ve eğlence şehri Paris... Londra gibi bir şehrin rock’n roll’a ayak uydurduğu düşünülürse, Paris’in aynı hummalı titremelere tutulmadığını sanmak safdillik olur tabii...

Beyazperdede Peter Cheyney’in Lemmi Kovşun isimli kahramanını canlandıran Eddie Constantine “Hazin Sein” filmi çevirmektedir. Sein nehri kıyısında bir gazinodayız. Nehrin gümüş bir aynayı andıran yüzüne kıyıdaki atkestanesi ağaçlarının gölgeleri düşmüş.

Orkestra gayet kıvrak bir parça çalıyor. “Git, Bir Yumurta Pişir” isimli bir şarkıdır bu... Temposu rock’n roll’a gayet uygun. Eddie tam şarkının ortalarında iken, filmin çekilişini seyir maksadıyla gazinoyu doldurmuş olan gençler ayağa kalkıp, onun üzerine yürürler. Bir taraftan da parçanın kıvrak ritmine uyup, dans etmektedirler. Ortalık karışmıştır. Sandalyeler, reflektörler devrilir.

Genç kızların ve delikanlıların teşkil ettiği dalgalanan kalabalığın çemberi, Eddie Constantine’in etrafında gittikçe daralmaktadır.

Filmlerinde çekiç gibi yumruklarla haydutları peş peşe yere seren keskin tebessümlü Eddie nefes alamayacak bir hale gelmiştir. Onun çevresinde kıvranıp, bükülen gençler elbisesini parçalamağa başlarlar. Gazinodan taşan gençler nehir kıyısında dansa devam ederler. Durgun akışlı Sein nehri ile bu vahşi dans yan yana iki tezat gibidir.

Genç kızlar, kan rengi cilalı tırnaklarıyla artistin yüzünü yara bere içinde bırakmıştır. Nehire düşenler olur.

Neyse ki çok geçmeden polis yetişir. Kauçuk copların da yardımıyla kalabalığı yaran polisler, Eddie Constantine’i güçlükle bir polis arabasına bindirirler.

Kısa bir zaman sonra Saint-Germain-des-Prés’nin basık tavanlı, sigara dumanıyla dolu mahzenleri, Champs Elysées’deki yüksek sosyetenin uğrağı gece kulüpleri rock’n roll’un haşin figürleriyle yerinden oynar.

Lionel Hampton’ın, Sidney Bechet’nin trompetlerinin haşin ve yırtıcı sesleri bu dansın figürlerine tempo tutmaktadır.

Zengin, fakir Parisliler keselerine uygun çeşitli eğlence yerlerinde son haddine kadar kurulup da sonradan bırakılvermiş zemberekler gibi sıçrayıp dururken, gazeteler rock’n roll’a sütunlar ayırmıştır.

Sol görünüşlü basın organları, “gevşeyen sosyal bağların sonucu”, “büyük çöküntü”, “çürümüş gençlik” başlıklarıyla yaygaralar koparmaktadır.

Buna karşılık bitaraf aydınlar, “Bütün mesele, ateşli bir özü çevreleyen yeni bir biçimdir” diye fikirlerini açıkça söylemekten çekinmediler.

Bu arada ünlü gitarist Tommy Steel’i dinleyen Kent Dükü bağıyordu:

-Muazzam, muazzam...

Genç dükün takdir duygularını ölçsüz bir coşkunlukla açıklaması hanedana bir alarm işareti gibi gelmişti.

Prenses Margaret’la beraber Edinburg Dükü de yeni dansı beğenenler arasındaydı.

Şöhretli gece kulüplerinde sosyete mensup genç hanımların iskarpinlerini bir yana fırlatıp, çıplak ayakla rock’n roll kasırgasına tutulmaları alışılmış bir manzaraydı artık.

Yeni dansın gölgesi yavaş yavaş beyazperdeye de düşüyordu.

“Do, Re, Mi” isimli bir filmde Tom Ewell, rock’n roll’un şeytani adımlarına ayak uydurmağa çalışırken, Ginger Rogers “Yetişme Çağındakilerin İsyanı”nda Michael Rennie ile beraber aynı dansı yapmaktaydı.

6

GÜZEL ŞEYTAN

Tupelo, kasırgalar memleketi Mississippi’de ufak, fakat renkli bir şehirdir. Güneye has sıcak renkler bu şehrin de karakteristik tarafıdır. Parlak, koyu mavi bir gök altında bütün gün pamuk toplayan zenciler işleri arasında ağır, ezgin şarkılar söylemekten geri kalmazlar. Sesleri boğuktur. Kalındır. Şarkılarında daimi olarak bir keder tortusu, acılı bir ifade yüklüdür.

Uzun öğleden sonraları durgunluğunda ya bir verandanın basamaklarına oturup, ya da kireç badanalı duvarların ensiz gölgelerine sığınıp, gitarlarını, banjolarını tıngırdatırlar.

Gökyüzünün mavisi perde perde koyulaşır, laciverte döner. Güney gecelerinin yıldızları altın rengidir. Zakkum ağaçları, dahlialar gözden silinmiştir.

Fakat ateşler başında çevrelenmiş zencilerin kalbe değen blues'ları gecenin içinde inler.

1935 yılının 8 Aralık günü Gladys ve Vernon Presley'in çocuğu işte bu atmosferde dünyaya gözlerini açtı.

Bebeğe Elvis adını verdiler. Presley ailesi iki odalı ufak bir barakada yaşıyordu. Zenci olsun beyaz olsun o civarda yaşayanların hepsi de fakir insanlardı zaten. Kiliseleri, pamuk tarlaları, gitarları ve şiddetli aşkları onların dünyasıydı.

Presley'lerin çocuğu derin bir isyan ifadesiyle inleyen, yeknesak ritimli, donuk şarkıları sevmiyordu. Güney folklorunun bir başka kolu olan liriklere hayrandı. Bu melodilerle milyonlarca defa damgalanan ruhu, günümüzün 21 yaşındaki güzel şeytanı Elvis Presley'in yetişmesini hazırlıyordu.

Henüz küçük yaşta eline geçirdiği bir el süpürgesiyle ıssız bir köşeye çekilir, hakiki bir gitar çaldığını kurardı. Dokuz yaşına bastığı zaman amatörler arasında tertiplenen bir ses müsabakasında beşinciliği kazanmıştı.

Yıllar geçti. On üç yaşındaki Elvis, yaşına göre iri bir çocuktur. Hemen hemen hiç arkadaşı yoktu.

Bu aralık ailesi 100 mil kuzeye, Memphis'e göçtü. Babası daha iyi bir işin ve daha rahat bir evin peşindeydi. Annesi de bir imalathanede iş bulmuştu. Elvis, küçük yaşta geçim yükünü onlarla paylaşmağa karar vererek, zenci çocuklarla beraber bir cam kesme işinde çalışmağa koyuldu.

Akranları arasında göze çarpan bir yaradılıştaydı. Öğretmenlerinden birisi, Miss Eleanor Richmond onun için şöyle diyor:

-Sakin bir çocuktur. Yaşlılarından daha çok dindardı...

Bir başka öğretmen Moha Finley ise:

-Elvis için üzüldüm, diyor. O herkesten değişikti. Bir zaman daima siyahlar giydi. Siyah gömlekler, siyah pantolonlar... Sonra yaşından büyük göstermek merakına kapıldı. Öteki çocuklar saçlarını kısacık kestirirken, o Buffalo Bill gibi uzatıyordu.

Bir zamanlar dindarlığıyla dikkati çeken çocuk, bundan üç ay önce Amerikan kilisesi tarafından şarkı söyleyiş tarzı ve şarkılarının muhtevasıyla milli ahlakı zedelemekle suçlandığı zaman şaşırılmış mıydı acaba?

Yalnız şurası muhakkak ki Elvis her zaman annesine muti bir çocuk olarak kalmıştır. Okuldayken, annesinin bir tek sözü üzerine futbolu bırakması da bu kanaatimizi doğruluyor. Ayrıca, annesinin sigara ve içkinin onun için fena şeyler olduğunu bir defacık söylemesi, bu yaşına kadar asla sigara ve içki içmemesini sağlamıştır.

Tiyatro menajerinden her akşam parasını alır almaz, en yakın postahaneye gidip annesinin adına bir havale doldurur.

Kazandığı paradan kendisine ayırdığını elbiselerine, göze çarpıcı gömleklere ve sinemaya harcar.

Ne denirse denilsin; koyu renk gözlü, yumuşak saçlı, uzun favorili, gevşek yürüyüşlü 21 yaşındaki bu genç şöhretini dünyaya kabul ettirmiştir.

Onunla ilk röportajını yapan gazete muhabirinin görüşü şudur: Kızların hoşuna gidecek bir tipi var. Kayıtsız fakat çekici. Yakışıklılığına da diyecek yok. İhtirash olduğu su götürmez bir gerçek.

İşte bir yıl içinde sıfırdan şöhretinin zirvesine ulaşan Elvis Presley...

O; Crosby, Perry Como, Sinatra, F. Laine, Johnnie Ray, Liberace gibi değişik kimseleri şahsiyetinde toplamıştır.

"Büyük darbe" diye de isimlendirilen rock'n roll'u, gitarının vahşi nağmeleriyle meşhur eden Elvis gayet açık sözlüdür de...

Zaafalarını ve eksik taraflarını saklamaz. Bir yıl gibi kısa bir zaman içinde yaptığı şöhretten kendisinin de ürktüğünü anlatırken şöyle demektedir:

-Her şey o kadar hızlı oldu ki... Bazı geceler bunu düşündükçe uyuyamıyorum. Beni bir korku alıyor.

İlk filmi olan “Beni İncitmeden Sev”i henüz iki hafta önce bitirmiş olan Elvis, bu zaman zarfında Marilyn Monroe’dan çok daha fazla mektup almıştır.

Şimdi, sadece geçen yıl içinde 10 milyon plağı satılan Güzel Şeytan’ın şöhret basamaklarındaki ilk adımlarına dönelim:

Bundan üç yıl önceydi. Ses alma bürosunun müracaat odasına bal rengi kadife ceket giymiş, uzun saçlı, beyaz tenli, bakışları hülyalı bir genç girdi.

Büyük bankonun gerisinde oturan kıza bakarak:

-Bir plak doldurmak için ne yapmam gerek? diye sordu.

-Dört dolar ödeyecek, sonra da mikrofونun başına geçeceksiniz. Ne yapmak niyetindesiniz?

-Kendi sesimi dinlemek istiyorum. Bunun refakatinde...

Böyle söylerken döşemenin üzerine bırakmış olduğu gitarı gösteriyordu.

-İsminiz?

-Elvis Presley.

Presley stüdyoya girip mikrofونun başında yerini aldı.

İşaret lambaları yanıp söndü. Üç, iki, bir. Ve Elvis şarkısına başladı:

“Go Cat, Go!” Şarkıyı gayet hırçın tavırlarla söylüyordu. Zaman zaman ayağını döşemeye vuruyor, elleriyle geniş hareketler yapıyordu.

O aralık, kenarda doldurmuş olduğu plağı bekleyen bir kadın:

-Aman Allahım, dedi. Ne kadar içe işleyen bir sesi var.

Bu sözleri oradan geçen stüdyo sahibi Sam Phillips de duymuştu. Delikanlının şarkısını sonuna kadar dinleyip, onun adıyla bir dosya açtı. Dosyaya: “Elvis Presley – iyi balad okuyor.” diye bir not düşmüştü.

Şarkıyı bitiren genç çocuk gene o mahcup haliyle plağını aldı ve gitti.

18 yaşındaki bir kamyon şoförünün kendi sesini dinlemek merakıyla o stüdyoya gitmesi ve onu dinleyen meçhul bir genç kadının takdirkâr sözleri, ünlü Elvis Presley’in bugünkü şöhret yapısının temel taşı olmuştu.

Aradan aylar geçti. Bir gün Presley yine stüdyoya geldi. Annesine hediye etmek için bir başka plak doldurmak istiyordu. Aynı çığlıkteki, haşın üslubuyla eski bir balad söyledi.

“I’ll never stand in your way.”

Sam Phillips bu baladı da dinlemişti. Zamanla delikanlıyı unuttu. Bir sabah Memphis’in ana caddesinde yürüyen Sam Phillips’i bir kadın çevirdi.

Bu kadın stüdyoya ilk gelişinde Elvis’i dinleyen kadındı.

-Bayım, diyordu. O tatlı sesli çocuk ne oldu?

Phillips bir iş adamıydı. Adımlarını ölçülü atan, asla yanılmayan bir kurttu... Kolunu kadından kurtararak doğru stüdyosuna koştu.

-Çabuk Presley’i bulun bana. Elvis Presley’i...

Başlangıçta kararsız olan delikanlı Sam Phillips’in parıl parıl teklifleri karşısında gevşedi.

Bu sefer plağa okuduğu şarkı:

“That’s allright mama” idi.

Yüzü, duyduğu heyecanla tebeşir rengini almıştı. Phillips, bu plağı mahalli radyo istasyonundaki bir arkadaşına gönderdi. Ve o gece 9.30’da Presley’in sesi radyolarda duyuldu.

Soğuk bakışlı, isyankar ağızlı, cömert kalpli Presley aynı gece 10 sent verip bir sinemaya gitmişti. Her nedense, sesini radyoda dinlemek onu ilgilendirmiyordu.

Oysaki saat 10’da bahsi geçen radyo istasyonunun bütün telefon hatları harıl harıl çalışıyordu. Yüzlerce, binlerce, on binlerce kimse Elvis Presley’den başka plakların çalınmasını istiyorlardı.

Annesi sinemaya yarım millik bir mesafedeydi. Gelip oğlunu aldı. Bu andan sonraki yürüyüşü; Elvis'i, Cadillac'lara, yüz binlerce dolara, gayet güzel bir eve ve milyonlarca gencin sevgisine kavuşturacak bir yürüyüşü.

7

BİR MİLYON VE ÖTESİ

18 yaşında bir ses alma stüdyosundan içeriye acemice adımlarla giren kamyon şoförü, sadece geçen yıl içinde bir milyon dolar kazandı. Bazı kimseler "Presley'in gösterileri bir ahlak çöküntüsünün açık açık orta yere dökülüşüdür." derken, üç milyon genç onun orijinal bir fotoğrafına sahip olmak için ikişer şilin ödüyordu.

Muhafazakâr kurumlar gürlüyordu: "Elvis Presley ve rock'n roll denilen maskaralık, düzenli bir cemiyet içinde yüz karasıdır."

Öte yanda Güzel Şeytan'ın plakları bir yılda 10 milyon satış yapıyordu. Ona Favorili Apollon, Yeni Byron diyorlardı.

Elvis'in kendisini savunmak için iri iri laflar ettiği yoktu. Kendisini laubalilik ile suçlandıranlara şöyle cevap veriyordu:

"Sahnedeymişim, mikrofon önünde laubalilik yaptığım iddiası yersizdir. Mesele, sadece bir ritim meselesidir. Bunu anlasalar, orta yerde gürültü koparacak bir şey olmadığını anlarlar."

8

İŞTE O!

Krem rengi ipekli gömlek üzerine alpaka bir ceket giymiş, favorili, dudakları kalın, bakışlarında yumuşak bir kayıtsızlık okunan genç, "İngiltere'ye gelsenize," diyen gazete muhabirine gülümsedi.

-Bunu yapmak isterdim.

-Palladium'da bir konser verirdiniz.

-O da olur. Fakat şimdilik burada bazı ilişkilerim var. Belki Aralık ayında filmimin prömiyeri dolayısıyla bir fırsat bulurum.

Gazete muhabiri nicedir sormayı düşündüğü suali orta yere atmıştı:

-Aşk diye bir şeyle tanışır mısınız?

Elvis Presley geniş bir tebessümle ona bakıyordu.

-Ben çok tembelimdir, inanır mısınız?

-Yani?

-Ayrıca, yirmi bir yaşına rağmen yorgun bir kalbim var.

-İşinizin dışında nelerle oyalanırsınız?

-Sinemaya giderim. Uzun uzun yürüyüşler yaparım.

Robertson Ker, gözlerini açık mavi rengin hâkim olduğu salonda gezdirdi. Alçak divanların, sigara sehpaalarının üzerinde, yerde geliş güzel bırakılmış bezden ayılar, filler, maymunlar, cam gözlü köpekler vardı.

-Hayvanları seviyorsunuz galiba.

Elvis Presley eğilerek sarı tüylü, şirin bir oyuncak ayıyı eline aldı.

-Çok severim. Fakat gerektiği kadar alakadar olamam korkusuyla canlılarını almıyorum.

Robertson Ker'in hafifçe gülümsediğini görünce sordu:

-Niçin güldünüz?

-Bazı kimseler sizin hala çocukluktan çıkmamış olmanızla izah edebilirler bu oyuncakları...

-Oh, kimsenin düşündüklerine mani olamam tabii. Beni kırmaları yeter.

-Sert yazılar karşısında ne düşünüyorsunuz?

-Beni bir baştan çıkarıcı, bir şeytan saymaları üzücü şey doğrusu. Ben şarkı söylüyorum. İşim bu. Başarıyorum, başaramıyorum. Orası ayrı şey. Niçin heyecanların kalıplara dökülemeyeceğini düşünmüyorlar? Dondurulmuş ahenk neye yarar? Bu mesele ağlamak veya gülmek kadar basittir. Enine boyuna düşünseler yanıldıklarını anlarlar ama...

Robertson Ker, dikkat kesilmiş genç şarkıcının anlattıklarını dinliyordu. Şöhret, gösterişli fakat rahatsız bir koltuğa benzer. Elvis Presley'in şöhreti ise bir koltuktan da fazlaydı. Adeta bir tahttı.

Daily Sketch'in tanınmış muhabiri kurt gazeteci Robertson Ker, Elvis'i dinlerken, bir taraftan da şöhret basamaklarını üçer beşer koşarcasına çıkan genç şarkıcının kendi görüş açısından haklı olduğunu düşünüyordu.

Keskin bir çıkış, Johnnie Ray, F. Laine gibi milyonların sevgisini kazanmış ses yıldızlarını kenara itmeğe yetmişti. Fakat bu göz alıcı şöhret ömürlü olacak mı idi acaba? İster istemez Sam Phillips'in Elvis için söylediklerini hatırlamıştı.

Sam, "Elvis'in sesi güzel bile sayılmaz." diyordu. "İnce bir ses. Üstelik derinliği de yok. Fakat vahşi stili gençliği coşturuyor. Gitar çalmasına gelince, o da pek ahım şahım bir şey sayılmaz. Hatta bir bakıma Elvis'in gitarı bir enstrüman olarak değil de, bir mizansen unsuru yerine kullandığını söyleyebilirim."

Robertson Ker bütün bunları düşünüyordu.

Elvis, Hollywood ile yeni bir kontrat imzaladığını anlatıyordu. Sadece bu kontrat önümüzdeki üç yıl içinde ona net 600.000 dolar getirecekti. "Beni İncitmeden Sev - Love Me Tender" isimli ilk filmi bir haftaya kadar bitmek üzereydi.

Ondan sonra annesinden bahseden Elvis:

-Annem, laubali hareketlerden kaçınmamı ve cinsi konularda gayet muhafazakar davranmamı isterdi. Mikrofon önünde hareketli oluşum laubalilik ile karıştırılmamalıdır. Şarkı söylerken kendimi şarkının ritmine kapıp koyuvermem bir suç değildir ya. Hareket, kuvvetli bir ifade unsurudur. Tiyatroda, balede olduğu gibi müzikte de ondan istifade tabii karşılanmalıdır.

Robertson Ker, ona yeni bir soru sordu:

-Arabanızın üstüne rujla telefon numaralarını ve hayranlıklarını yazan genç kızlar ifade kudretinizin iyi sonuçlar verdiğini gösteriyor. Ne dersiniz?

Elvis gülüyordu. Çocukça, geniş bir tebessümle aydınlanmıştı yüzü...

Onun için hırçın diyenler vardı. İçine kapanık, somurtkan, gülmesini bilmiyor diyenler vardı.

Oysa ki Robertson Ker, bütün bu söylentilerin yersiz olduğunu düşünüyordu şimdi.

Onun gözünde Elvis Presley kendi yaşındakilerin ne duyduğunu, ne düşündüğünü bilen bir gençti. Onlarla nasıl konuşulacağını biliyordu. Başarısının sırrı bundan ibaretti.

Birkaç gün sonra, *Daily Sketch* gazetesinde "İşte O!" başlıklı yazısında Robertson Ker bu hususları bir bir açıklıyordu...

9

AĞRILI ÇARPINTI

Bir Cumartesi akşamıdır. Neon lambaların ışıkları ıslak asfalt kaldırımların dumanlı aynasında donuk donuk yansımış. Evlerine giden kalabalığın arasında daha bir canlı, daha bir hızlı yürüyen genç çiftler var. Süt ceketlerinin altına çarpıcı renkli ekose gömlekler giyinmiş delikanlılar, süveterli genç kızlar... Hepsi de aynı istikamette ilerliyorlar. Caddenin sağında solunda dizilmiş drug-store'lardan, dansinglerden, ufak kokteyl salonlarından taşan çeşitli müzik cadde boyunca uzanıyor.

Ağırdan, usuldan bir de yağmur serpelemektedir. Adımlarını hızlandıran gençler nihayet dış yüzü pek de gösterişli olmayan bir dansingin kapısında gözden kaybolurlar. Burası, Atlanta City gençleri tarafından çok sevilen bir eğlence yeridir.

Orkestra bir piyano, bir alto saksafon, bir bateri, bir de elektrikli gitardan ibaret, öyle ünü falan olmayan bir kuartettir. Fakat gençlerin isteğini olduğu gibi karşılamağa bu kadarı da yetmektedir. Salonda, dans etmeyen hemen hemen bir çift yoktur. Hem de en keskin, en bunaltıcı rock'n roll figürleriyle... Duvar boyunca dizilmiş gençleri seyreden koyu renk elbiseli birkaç kişi buranın personelidir ki, onlar bile yerlerinde duramaz bir haldedir. Elleri, ayakları oynamakta, oldukları yerlerde omuzlarını çarpıtıp, başlarını sallamaktadırlar.

Salon pek aydınlık sayılmaz. Bardaklardaki limonatalar ısınmıştır. Sigara dumanı ve sıcak insanın soluk almasını güçleştirmektedir. Ama bütün bunlara aldırın kim? Her şey unutulmuş desek yeridir. Dersler, can sıkıntıları, üzüntüler, hatta evin yolu bile. Şu anda yalnız rock'n roll var.

Saçları asi perçemlerle alınlarına düşmüş delikanlılar vahşi sıçramalarla döşemeyi sarsmaktadır. Genç kızların soket çorap ve mokasenli ayakları şaşırtıcı bir ritimle garip çizgiler çizmektedir. En yüksek dereceli çıplak alkol bile bu sarhoşluğu sağlayamaz. Dans araları yoktur. Kesintisiz, zalim bir sallantı...

Bu durumun en iyi tarifini yapan Nancy Colbert adında, yirmi yaşında, sosyoloji tahsili yapan üniversiteli bir genç kız olmuştur. Nancy, rock'n roll için "ağrılı bir çarpıntı" demiştir. Şu anda bütün dans salonu bu ağrılı çarpıntının elindedir işte. Hiç kimse yorgunluğunu, nice tere battığını, soluğunun kesilme derecelerine vardığını duymaz. Hiç kimsenin coşkunluğu, ötekilere uymak için, yani yapmacık değildir.

Bir delice mambo-rock ritmi herkesi aynı çarpıntının düzenine sokmuştur. Bir zamanlar Savannah, St. Louis, New Orleans'da Afrika'dan gelmiş zencilerin torunları tarafından yapılan voodoo ayinleri bu çarpıntının yani daha ulusudur desek yalan olmaz hani...

Duvar saatlerinde, kol bileklerinde, cep saatlerinde koşan akrep ve yelkovan kimsenin umurunda değildir. Zaman geçmiş, evden beklerlermiş kime ne?

Bütün çehrelerde sınırsız bir coşkunluğun izleri yer etmiştir. Bu gençlik, valsleri, kadrilleri, minuetleri yapmış kimselerin torunlarıdır. Zarif, kıvrak eğilişleri, ufak saygılı adımları unutmamıştır ama. Bilmez bile. Değişme, kaçınılmaz bir hayat yasasıdır. Fakat böylesine bir değişme insanı şaşırtmaz da ne yapar?

Geleceğe korku ile bakmış bazı kimselere insan hak vermez mi bu görünüş karşısında?

Orwell, Aldous Huxley, H.G. Wells'in soruları yanıtlanmıştır işte.

Bütün bu yazarların endişesi mesela 1984 yılında dünyanın nasıl bir çehre alacağı konusunda idi.

Duyumağa, düşünmeğe omuz silken, aşka vakti olmayacak kadar hızlı yaşayan, kurgulu makinelerden farksız davranışlı insanlarla dolu bir dünya onları korkutuyordu. Rock'n roll böyle bir dünyanın eşiği midir acaba?

Yalnız şu var ki, şekilsizlik dünya kurulduğundan beri bir kural olmamıştır. Değişik şekillerde bir müzik anlayışını insan kabullenir ama belirli bir şekli olmayan bir müzik karalamasını asla...

İşte bizim tesellimiz. Yani alışılmış, köhne değerlerin kaldırılmasıyla, onların yerine öz ve biçim bakımından daha esaslı değerler isteyen kimselerin tesellisi...

Ağrılı çarpıntı, gelişmiş müzik kültürü olan kimselerin görüşü ile sadece bir yıkımdır. Bunun günahını gerçek anlamı ile bir biçime oturmuş, nice zamandan bu yana bazı ekler, bazı çıkarmalar sonucu bir değer bulmuş caza yüklemek de bu yıkım kadar hata sayılır.

Caz müziği yirminci asrın bir parçasıdır. Yirminci asır insanına göredir.

Fakat ağrılı bir çarpıntıya olsa olsa bir hastalık diyebiliriz. Başka bir şey değil.

Yapanları sonunda karakola gidecek derecede kendinden geçiren, sokaklarda trafiğin durmasına sebebiyet veren bir dansı kimse coşkunlukla izah edemez. Şuursuzluk der çıkar.

Bu hale göre, ağrılı çarpıntının asabi bir kriz hüviyeti taşıdığını da iddia edebiliriz.

10

İŞLER KIZIŞIYOR

Gargoyle Club, İngiltere'nin en tanınmış gece kulüplerinden biridir. Londra gazetelerinden birinde, Nichols Mosley ile Raymond Corke gibi sosyetenin kalburüstü simalarından iki kişinin bu kulüpte rock'n roll yaparken çekilmiş fotoğrafları çıkınca, ortaklık karıştırdı. Çay salonlarından, kiliselere kadar değişik yerlerde hep aynı laf ediliyordu.

-Duydunuz mu? diyorlardı. Corke'un ayakları çıplakmış.

-Doğrusu vahşilere has bir şey, diyenler de vardı.

Ölçülere, kayıtlara sıkı sıkı bağlı İngilizlerin görüşüyle bu dans bir şekilsizliğin, bir bozulmanın ifadesiydi.

İşi daha ileriye götürerek, rock'n roll'u izah babında Dr. Kinsley'in cinsiyet raporundan bazı pasajlar okuyanlar da çıkmıştı.

Picadilly'de, Chelsea'de, Soho'da kanlarının bütün ateşiyle bu dansın sallantılı temposuna kapılmış gençliğin büyük büyük laflara aldıracağı yoktu.

"Rock'n roll sosyal bir depremdir" başlıklı yazılara omuz silkiyorlardı.

Essex'de bir gazinoda bu dansı yaparken coşup salonda bir takım hasara sebep olan çift karakolda şöyle ifade vermişti:

-Sarhoş değiliz. Fakat bir ara kanımızın yanar gibi olduğunu hissettik. Kendimizi döşemeye atıp çığlıklar koparmak geliyordu içimizden.

Kompozitör Billy Rose "Bütün mesele bir müzik yabaniliğidir" derken, Benny Goodman "Bana kalırsa biraz vahşice hassasiyet gösterisi" sözüyle görüşünü açıklıyordu.

Avam Kamarası'nda bu dansa dair konuşmalar yapan İşçi Partisi'nden bir milletvekili:

-Öğretmenler, babalar ve ahlakçılar, diye bağıyordu. Keskin çığlıkları, iniltileri müzik sayan bir gençlik yetişiyor. Dans adı altında Afrikalı vahşilerin sıçramalarını taklit ediyorlar. Bu, biraz da sizin suçunuzdur.

Alkolden tesirli, elektrik cereyanından çarpıcı dans yavaş yavaş İskandinav memleketlerine doğru yayılıyordu.

Oslo'da bir dans salonu gazeteye verdiği ilanda:

"Salonumuz ve eşyalarımız sigortalıdır. Endişesizce rock'n roll yapabilirsiniz" demişti.

Mississippi kıyılarında şekillenen ahenk dünya sokaklarında geziniyordu şimdi. Boy boy radyo dalgaları, “gençliğin günahlarının sevgilisi” sıfatı verilen Elvis Presley’in sesini dağlar ve denizler üzerinden etrafa taşıyordu:

*“Bir sen değilsin,
Bir ben değilim,
Bu milyonların bepsi de yalnız;
Beni unutamazsın
Yolunda kilometre taşıyım
Saçlarını okşayan rüzgârım
Pencereden bakan yıldızım.
Tutkun ve yalnız.”*

Şehirler arasında yol alan otobüslerin radyolarında, sinemaların hoparlörlerinde, okuluna giden delikanlının, tezgâhtar kızların dudaklarında aynı şarkılar duyulmaktaydı.

Yüzlerce, binlerce genç Elvis’in yolunu bekliyordu. Nereye giderse gitsin, kısacık bir zaman çizgisi hayranlarının onun etrafını sarmasına yetiyordu. Elvis de bu sevgi gösterilerinden şikâyetçi değildir tabii...

Hollywood’daki hayatı biraz yapmacıklı bulan yirmi bir yaşındaki genç şöhret gece kulüplerinde, gösterişli partilerde boy göstermekten sıkıldığını açık açık söylemektedir.

Rahat fakat değişik giyinmeyi sever. Şarkı söylemediği zamanları eski Amerikan baladlarına dair tetkikler yapmakla geçirmektedir.

Güneybatı Amerika’nın ıssız tren istasyonları, mavi ikindiler, küçük taşra şehirlerindeki parklar, yağmur altında el ele tutuşmuş koşan çiftler, şehirler arasındaki asfalt yol kıyılarının misafirhaneleri, onun şarkılarının ana çizgileridir.

Bir şarkısında intihar etmeği tasarlayan bir genç kızın aşkını dile getirir. Bir başka şarkısında yorgun bir otomobil motorundan bahseder.

Onun için her şey bir şarkının özüdür.

11

SİNEMA VE RADYODA ROCK’N ROLL

Televizyona karşı bir ölüm kalım savaşı açmış olan beyazperdenin rock’n roll gibi ilgi çeken bir konuya el atması gayet tabiidir ki herkes tarafından bekleniyordu. Nitekim bu gecikmedi de... Gelip geçmiş çeşitli dansların aşinası Ginger Rogers’in “Teenage Rebel”daki rock’n roll numarasını, “Let Me Die – Bırak Öleyim” isimli bir başka film takip etti.

Bu film, başarısız, alkolik bir piyanistin hayat hikâyesiydi. New York’un sanatkârlar mahallesinde, perişan bir tavan arasında oturan genç bir piyanistin dokunaklı hikâyesi... Farley Granger’in başrolü oynadığı bu filmde çılginca rock’n roll figürleri göreceğiz.

Aynı dans sahnelerine yer veren bir diğer film, “Rock Around The Clock – Saatin Etrafında Sallantı” geçen haftalar içinde Londra’da birkaç sinemada birden gösterilmiştir.

Batı memleketlerinin radyo programlarında geniş bir yer tutan rock’n roll müziği sayısız dinleyici mektuplarıyla desteklenmektedir.

“Love Me Tender” ile ilk filmini çevirmiş bulunan Elvis Presley’in artistlik kabiliyetinin sinema çevrelerinde gayet iyi karşılandığı duyulmuştur.

Bu sahada ilk adımını atmış olan Elvis'in başarı grafiğini zaman çizecektir. *Los Angeles İkinci Yıldızı* isimli gazetenin sinema kritiklerini yazan Daniel Myers, Elvis için şunları söylemiştir:

“Delikanlının beyazperdede tutunacağına şimdiden bahse girebilirim. Onda Valentino'nun baygın güzelliği ve Frank Sinatra'nın sesi yok ama bu neyi ifade eder? Bu iki özellikten yoksun nice kişileri alkışlamadık mı? Şarkı söylerken alabildiğine hareketli, diğer sahnelerde de gayet ölçülü bir ifade ile oynayan Elvis Presley beyazperde için uygun bir simadır.”

“Love Me Tender“, memleketimizde “Kahraman Şerif” ismi altında gösterilen “High Noon” rejisörünün idaresinde çevrilmiştir.

Rock'n roll dansının esas unsurları vals ve mambo figürleridir. Müzik yapısına gelince, daha önce de söylemiş olduğumuz gibi ana ifadesi hareket olan ve değişik bir tarzda söylenen baladlardan istifade edilmiştir.

Yersiz ve tiz çıkışlar, rag-time'a yanaşmayan devamlılık ve hızlı bir ritim...

İşte rock'n roll müziğinin esasları. Sinema dünyasından son gelen haberlere göre Pasedona'da “R'n R” kulübü adıyla bir kulüp açan gençler bütün boş zamanlarını bu yorucu ahenkle kıvranıp bükülerek geçirmekteymiş.

Paris'te Latin Quarter çevreleri, eksiztansiyalizm macerasından çoktan bıkmış yarı aydınlar, dumanlı basık mahzenlerin solgun benizli gençleri, okuryazar züppeler rock'n roll'da yeni bir lezzet bulmuştur. Çorba kâselerinde sek cin içen, ihmalkar giyimli, bakışları kayıtsız genç kızların adımları şimdi bu sarsıntılı ritme uymuştur. Etekleri savrularak, yanakları al al, rock'n roll yapmaktadırlar.

Fransız sinemacılığı da aynı çanağa kaşık atmaktan geri kalmamıştır.

“Susan'ın Macerası” isimli yeni çevrilen bir filmde rock'n roll müziği ve dansına da yer verildiğini gene bazı sinema mecmualarından okumuş bulunuyoruz.

Son Söz İçin Henüz Erkendir

Basında, halk kitlelerinin ağızında, salonlarda, hatta politik mahfillerde geniş tesirler yapan rock'n roll için son söz henüz söylenmiş değildir. Bir başarının değeri devamı ile orantılıdır. Bu durumda, gerçek değer yargısını zaman tayin edecektir.

Bulaşıcı bir hastalık hızıyla yayılan rock'n roll'u sadece bir eğlence tarzı olarak kabul edersek mesele yoktur. Fakat gözleri kaymış, kan ter içinde, benliklerini kaybetmişçesine bir taşkınlıkla aynaları, avizeleri, kadehleri kırıp, masaları devirmek hiçbir eğlence tarzına mahsus hareketler değildir. Coşkunluk, şuursuzluk sayılamaz.

En sari hastalığın moda olduğu bir dünyada, memleketimize de gelmesi pek tabii bir netice sayılacak rock'n roll henüz gece kulüplerinin, gazinoların pistine çıkmamıştır.

Yazın Büyükkada'da "Rock Around The Clock" plağı çalındığı zaman hiçbir hasar olmadığına göre bu dans bizim için asla endişe verici bir hadise hüviyetini alamaz.

Bu arada coşup, yalın ayak dans etmeğe kalkışan genç kıza gelince...

Yukarıda da söyledik ya, en salgın hastalık moda'dır.

İhtiyar dünya üzerinde esen bütün çılgınlık rüzgârları zamanla dindiğine göre, rock'n roll fırtınasını durultacak olan da odur.

Rock'n Roll Müziği ve Dansı Konusunda Genç Sanatçılarımızın Düşündükleri

Bir bakıma, dünya gençlik çevrelerinde heyecanlı kıvılcıklarla karşılanan bir olay diyebileceğimiz rock'n roll hakkında genç sanatçılarımızın da düşüncülerinin ilgi uyandıracığı şüphesizdir. Günlük hayatta şu veya bu biçimde yeri olan her mesele, onların da üzerine eğileceği bir konu hüviyetini taşır. Hem de daha derinliğe ve aydıncı bir eğilmedir bu...

Herhangi bir müzik biçimini ya da dansı hazırlayan şartları, ilişkileri gözden kaçırmamak endişesi, o müziği veya dansı gerçek özü, ana yapısıyla görmemizi sağlayacaktır. Amerika ile günümüz gençliğinin yaşamı arasında sıkı fıkı bağlantılar bulunduğu hatırlanırsa, genç sanatçılarımıza yöneltilen “rock'n roll hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusunun anlamı açıkça ortaya çıkacaktır.

Örneğin birçok Avrupalı sanat ve düşünür adamı; James Dean'ın oynadığı “Rebel Without A Cause – Sebepsiz İsyan”, Marlon Brando'nun çevirdiği “The Wild One”, hatta Gary Grant'in eski bir filmi “None But The Lonely Heart – Hiçbir Şey Fakat Yalnız Kalp”deki gençliğin davranışlarını rock'n roll'a ilimleyen sebepler bulmuştur.

Hırçın, sıkıntılı, ne aradığını, ne istediğini bilmeyen bir takım gençlerin bir oyalanma peşinde olduklarını söylemişlerdir.

James Dean'in fotoğraflarında bile yüzünde okunan küskün bakış bu gençlerin dünya görüşüdür.

Merdiven basamaklarında, sokak köşelerindeki deri ceketli, kaygılı delikanlıların, yirmi dört saatlik aşklarla avunan blue-jean'ler giyinmiş genç kızların dünya görüşü...

Genç sanatçılarımızın rock'n roll için düşündükleri, aşağıda bu meseleyi daha enine boyuna açıklamaktadır.

Orhan Duru (Hikâyeci)

Rock'n roll adı, cayırtılı, şehvi bir müzik. Aynı zamanda adalelere hitap ettiği için bu kadar yaygın etkileri görülüyor. İlkel müziğin bu dik alasını Afrika'nın ortalarından çıkarıp bugüne getiren, parlak orkestra aletleri ile önümüze seren şartlar herhalde bir takım sıkıntılar olsa gerek.

Seyfi Özgen (Hikâyeci)

Sallan ve yuvarlan sorumsuz gençliğin benimsediği bir akım oldu. Sanki yeni bir düşünüyü ortaya çıkıyor. Belki de bir düşünüyü ile karşılaşacağız sonunda. Ortada bir gerçek var. Gençlik bazı kurallardan kopuyor. Hem de birden. Olumlu yönden olmak şartı ile kopmak iyi bir şeydir ama, böylesi hayır...

Ferit Edgü (Hikâyeci)

Ne yapacağını bilmeyen çağımız gençliğinin, çoğunluğun beğenisine başkaldırımlarının bir alandaki sonucu...

Abmet Oktay (Şair)

Rock'n roll müziğini, dansını bir orijinalite merakına bağlamak yanlış gibime geliyor. Rock'n roll'un böylesine çabuk yayılışında belirli değer yargılarından bıkan bir gençliğin, kendi yaşama çabasının rolü olduğunu düşünmemiz gerekli. Lakin bu çaba olumsuz. Sokaklarda, barlarda tepinen, Elvis Presley'in otomobilini müstehcen sözlerle donatan bu gençliğin sıkıldığı ölçülerin yerine hiçbir şey koyamayacakları açıktır.

Buna rağmen bu müziğin yayılmasına bir zaman için karşı duyulamayacaktır. Çünkü bu korkunç ritimli, yırtıcı müziği gençliğin bünyesi yaratmıştır. Şimdilik bu duruma katlanmak ve bu gençliği azarlamaktansa, durumun nedenlerini aramak yerinde olur sanırım.

Demirtaş Ceyhan (Hikâyeci)

Rock'n roll'u şehir otobüslerinden biliyorduk zaten.

Ziyat Nemli (Hikâyeci)

Anlamıyorum.

Asaf Çiyiltepe (Şair)

Bu çeşit müzik ve dansların bizde hangi çevrelerde tutulduğu daha kesinleşmedi. Kesinleşse bile, herhalde gündelik müzik gelişimiyle ilgilenen gençleri saracağını sanmıyorum. İşin derinine gidilip bir araştırma yapılırsa, evrimin (ya da gerilemenin) bir izdüşümünü bulmak fırsatı ortaya çıkar. Bir toplum düzeninin getirdiği müziktir ve bu yolda izahı mümkündür bence rock'n roll'un...

Demir Özlü (Hikâyeci)

Rock'n roll müziğini çok seviyorum. Bu dansı yapamadığım için üzgünüm. Bütün bu şarkıcıların insanı bir yanından yakalayan bir üzüntü, bir yıkılmışlık veya hayata, yaşamaya karşı bir aşk, bir istek var. Zaten bu üzüntü, bu yıkılmışlık da yaşamaya karşı duyulan aşktan değil mi? İşin aslında bütün eski nesiller, yeni yetişen nesillerin beğenilerini bozmak için ellerinden geleni yaparlar. Bu dünyanın eskimiş insanları yeni yetişenleri kendi kafalarının yoluna zorlarlar. Bütün işlerine karışır. Bir takım ahlak kurallarına sıkı sıkı bağlıdır. Oysa ahlak insan için yaratılmıştır. Yaşlılar insanı orta yerden çekince salt kuralları kalır ortada. İşte rock'n roll yeni insanın, bu insansız kurallara, gereksiz sınırlamalara karşı duruşudur. Bu karşı duruşu bütün gençler yapıyor aslında...

